YAPAY ZEKÂ ÇAĞINDA HUKUK

İSTANBUL BAROSU
BİLİŞİM HUKUKU KOMİSYONU
YAPAY ZEKÂ ÇALIŞMA GRUBU



MAYIS - HAZİRAN 2026

BAŞLARKEN

Yapay zekâ teknolojileri, insanların hayatını kolaylaştırma, ekonomik büyümeyi destekleme, sağlık, refah, güvenlik ve mahremiyet konularındaki zorluklarla mücadele etme gibi pek çok hususta büyük bir potansiyele sahiptir. Bununla birlikte, yıkıcı birtakım teknolojiler gibi, yapay zekâ da bazı riskler taşıyabilir ve emek, güvenlik, mahremiyet, etik ve beceriler gibi çeşitli alanlarda karmaşık toplumsal zorluklara neden olabilir. Bu açıdan toplum üzerindeki tüm etkilerini içerir şekilde yapay zekâya kapsamlı ve bütünsel bir yaklaşım çok önemlidir.

İstanbul Barosu Bilişim Hukuku Komisyonu Yapay Zekâ Çalışma Grubu olarak gelişen yapay zekâ teknolojisinin toplumda, hukuk sisteminde ve mesleğimizde yarattığı etkiler konusunda harekete geçmenin bir gereklilik olduğunu düşünüyoruz. Buradan hareketle, diğer çalışmalarımız ve 2020 yılından bu yana her ay yayımladığımız bültenler ile gelişen teknolojilerin hukuki bakış açısıyla ele alınmasına yardımcı olmayı ve bu konuda farkındalığı arttırmayı hedefliyoruz. Çalışmalarımıza İstanbul Barosu internet sitesinden ulaşabilirsiniz.

BU SAYIDA

MAYIS 2026

04 Yapay Zekâ Çağında İnsan Hakları

06 Belçika Veri Koruma Otoritesi Tarafından Yayımlanan Yapay Zekâ ve Gizlilik Rehberi İncelemesi

09 Avrupa Birliği'nde Yapay Zekâ Mevzuatının Sadeleştirilmesine Yönelik Uzlaşı

11 Yapay Zekâ Ekosisteminin Küresel Görünümü

14 Yargıda Yapay Zekâ Destekli Yeni Dönem

17 AB'de Yapay Zekâ Tüzüğü'nde Değişiklik:

19 Law Society'den Yapay Zekâ Ve Hukuk Teknolojilerine İlişkin Politika Yaklaşımı

20 Algoritmik Tahakküme Karşı Hukuk Devleti

BU SAYIDA

HAZİRAN 2026

23 Vatikan'dan Yapay Zekâ ve İnsan Onuruna Dair Yeni Genelge

26 Avrupa Parlementosu'ndan Yapay Zekâ Arkadaşlarının Yayılımına İlişkin Rapor

29 Agentik Yapay Zekâ Sistemleri İçin Model Yönetişim Çerçevesi

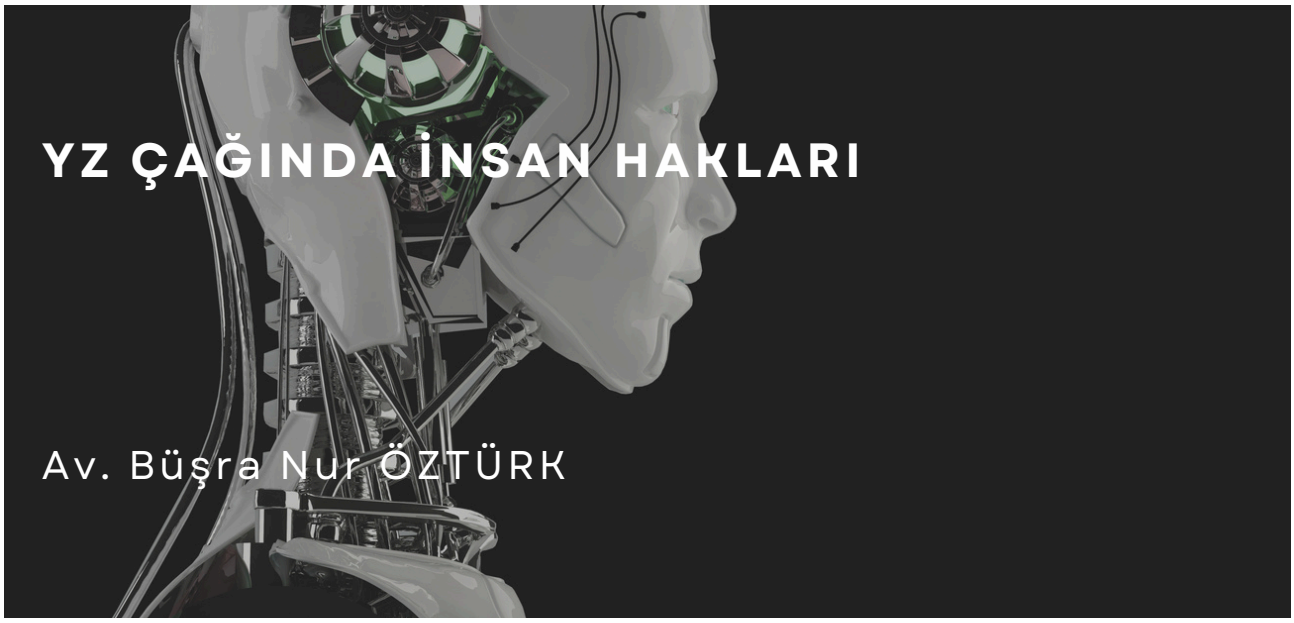
31 ABD'den Yapay Zekâ Adımı: İnovasyon ve Güvenlik Kararnamesi

33 Yapay Zekâ Ajanlarında Hukuki Sorumluluk: Singapur IMDA Raporu

35 Yapay Zekâ Araçlarının Delil ve Tanığa Dönüşme Riskleri Üzerine Değerlendirme Yayımlandı

38 Avukatlar, Yapay Zekâ "İkizleriyle" Tanışıyor: Vorys Örneği

40 Bu Ay Neler Yaptık?



YZ ÇAĞINDA İNSAN HAKLARI

Av. Büşra Nur ÖZTÜRK

Son zamanlarda hayatın her alanında ve her sektörde kulanım alanı bulan yapay zekânın (**“YZ”**), toplumu kökten dönüştürmeye ve geliştirmeye devam etmektedir. Bunların dışında, **YZ**’nin önemli ölçüde etkilediği bir diğer alan da tüm toplumsal düzenin temelini oluşturan insan haklarıdır.

YZ, bir gerçeklik olarak olumlu ya da olumsuz yönde gelişmeye devam etmekte; kimi zaman hayatımızı kolaylaştıracak kimi zaman daha da zorlaştıracak durumları beraberinde getirmektedir.

YZ’nin bir yanda insan hakları, demokrasi ve hukukun üstünlüğüne büyük ölçüde katkı sunması beklenirken, bir yandan da ayrımcılık, cinsiyet eşitsizliği, demokrasiye yönelik tehditler, insan onuruna ve özerkliğe yönelik ihlaller bakımından risk oluşturması ihtimali büyük endişe uyandırmaktadır.

Tarih boyunca devlet egemenliği ile temel hak ve özgürlükler arasındaki çekişmenin günümüzdeki karşılığı olarak, devletlerin **YZ**’yi baskıcı politikaları uygulamaya geçirmek için kullanma ve uluslararası hukuku ihlal etme ihtimali üzerine çekinceler artmaya başlamıştır.

Avrupa Konseyi *(Council of Europe*) (“**Konsey”**), **YZ**’nin olumlu ve olumsuz yönlerini bütüncül olarak ele alarak YZ teknolojilerinin etik ve yasal sonuçlarına yoğunlaşmaktadır. Konsey, gelişen **YZ**’nin mevcut insan hakları kriterleri ile uyumlu biçimde gelişmesine önem vermekte ve bu yönde çalışmalar yapmaktadır.Bu doğrultuda Bakanlar Komitesi *(Committee of Ministers*) tarafından İnsan Hakları Yönlendirme Komitesi (“**CDDH**”) bu alanda çalışmak üzere davet edilmiş ve bu davet sonucunda, **CDDH** tarafından "İnsan Hakları ve **YZ** El Kitabı" (“**El Kitabı**”) isimli el kitabını hazırlaması için İnsan Hakları ve **YZ** Taslak Grubu (“**CDDH-IA”)** kurulmuştur.

El Kitabı; devletlerin egemenliğini artırmak için **YZ**’yi kötüye kullanma ihtimalinin bulunduğu günümüzde bireylerin temel hak ve özgürlüklerini korumak için yol gösterecek açık,

uygulanabilir ve oldukça önemli bir kaynaktır. **El Kitabı**, **Konsey**'e üye devletlerdeki kamu görevlilerine ve politikacılara **YZ** kullanımında Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ("**AİHS**"), Avrupa Sosyal Şartı ("**ASŞ**") ve diğer insan hakları standartlarını uygulama konusunda yardımcı olmayı önceliklendirmiş olup herkesin anlayabileceği sade bir dilde kaleme alınmıştır. **El Kitabı**'nın birincil amacı, **YZ** kullanımında çerçeve yasaların ve diğer standartların uygulanmasında pratik çözümler sunmaktır.

İkinci bölümde, **YZ** alanındaki teknolojik gelişmelerin var olan ve yaşanması öngörülen insan hakları bağlamındaki ilişkisi temel teknik kavramlarla açıklanmaktadır. Üçüncü bölümde ise bazı kamu sektörlerinde YZ'nin önem arz eden **AİHS** ve **ASŞ** kapsamındaki insan hakları prensipleri ele alınmaktadır.

Üçüncü bölümün işleyişinde, **AİHS** ve **ASŞ** kapsamındaki genel insan hakları ilkeleri önce tüm sektörler bağlamında incelenmekte, daha sonra da **YZ** yönetimindeki işletmelerin faaliyetlerine insan hakları ilkelerinin uygulanması ele alınmaktadır. Dördüncü bölümde de **YZ** kullanımına dair sektörel bir analiz sunulmakta ve bu kullanım analizi ile **YZ**'nin insan hakları üzerindeki etkileri, ilgili hukuk ilkeleri ve üye devletlerdeki uygulamalar göz önünde bulundurularak detaylı bir inceleme yapılmaktadır. **El Kitabı**'nda **YZ**'nin "Ayrımcılığın Yasaklanması, Ayrımcılık Yapmama ve Eşitliğe Yönelik Riskler, Gizlilik Hakkı ve Kişisel Verilerin Korunması, Adalet Yönetimi, Masumiyet Karinesi, Mahkemeye Erişim, Yüz Tanıma, Göç ve Sınır Kontrolü" vb. konularla ilişkisi ve bu konularla ilgili muhtemel riskler ortaya koyulmuştur. Yine **YZ** sistemlerinin tarafsız gibi görünen bilgi parçalarını toplayarak gizli bir önyargı ile dolaylı ayrımcılığa sebep olabileceği tehlikesi gibi örneklere bu **El Kitabı**'nda yer verilmiştir.

Posta kodları veya harcama alışkanlıkları gibi verilerle etnik köken ve cinsiyet gibi durumların tespit edilebileceğine işaret edilmiştir. **El Kitabı**'nda işlenen başka bir konu da yargıda **YZ**'ye yer verilmesine ilişkindir.

Yargılama sürecinde kullanılan **YZ**'nin etkisinde verilen mahkeme kararlarının standartlaşması riskine ve her olayın kendi özel detaylarıyla değerlendirilmesi usulünden uzaklaşılması tehlikesine dikkat çekilmiştir. Bir diğer endişe de, **YZ**'nin ceza yargılamasında algoritmik önyargı nedeniyle şüpheli ya da sanıkları suç geçmişi ve aile geçmişine göre yargılayabileceği ve bu şekilde masumiyet karinesinin ihlal edilebileceğidir.

El kitabı, **CDDH** tarafından Kasım 2025'te toplanan genel kurulda kabul edilmiş olup mevcut durumda konu ile ilgilenen herkesin erişimine açıktır.

Detaylı bilgi için:
https://www.coe.int/en/web/human-rights-intergovernmental-cooperation/intelligence-artificielle
https://rm.coe.int/artificial-intelligence-handbook/48802b5bf2



BELÇİKA VERİ KORUMA OTORİTESİ TARAFINDAN YAYIMLANAN YAPAY ZEKÂ VE GİZLİLİK REHBERİ İNCELEMESİ

Av. Emine Estel GEZER

Belçika Veri Koruma Otoritesi ("**Otorite**") tarafından yayımlanan rehber, günlük hayatın bir parçası haline gelen yapay zekâ ("**YZ**") sistemlerinin bireysel gizlilik ve veri güvenliği üzerindeki etkilerini kapsamlı şekilde ele almaktadır. Avrupa Birliği ("**AB**") Genel Veri Koruma Tüzüğü ("**GVKT**") ve Avrupa Birliği ("**AB**") Yapay Zekâ Tüzüğü ("**AB YZ Tüzüğü**") çerçevesinde şekillenen bu çalışma, dijital dünyada kişisel kontrolü sürdürebilmek için proaktif bir kılavuz niteliği taşımaktadır.

1. YZ Sistemlerinin Yapısı

Uygulama Alanları ve Yaşam Döngüsü

YZ sistemleri, otonomi ve adaptasyon yetenekleriyle geleneksel otomasyon sistemlerinden ayrılmaktadır. Otorite, **YZ** modelini bir pasta tarifine, **YZ** sistemini ise bu tarife ve malzemelerin kalitesine dayanarak pastayı pişiren bütünsel altyapıya benzetmektedir. Bu sistemler; uzman sistemler, otonom sistemler, bilişsel hesaplama, bilgisayarlı görü, **YZ** destekli robotlar ve doğal dil işleme gibi geniş bir uygulama yelpazesinde konumlanmaktadır. Bir **YZ** sisteminin tüm veri işleme faaliyetlerini barındıran yaşam döngüsü ise sırasıyla; Problem Tanımlama, Veri Toplama ve Edinme, Veri Depolama ve Yönetimi, Veri Temizleme ve Hazırlama, Eğitim ve Doğrulama, Dağıtım ve Çıkarım, İzleme, Bakım ve Yönetişim ile Veri Saklama, Silme veya Arşivleme olmak üzere sekiz temel süreçten oluşmaktadır.

2. YZ Teknolojilerinin Beraberinde Getirdiği Gizlilik Riskleri

YZ sistemleri, büyük miktarda veriyi gerçek zamanlı işleme yetenekleri nedeniyle **GVKT** bünyesindeki verilerin en aza indirilmesi ilkesini ihlal ederek aşırı gözetim riskini ciddi boyutta artırmaktadır. Geçmişte izole kalmış olan profil oluşturma veya hedefli reklamcılık faaliyetleri, milyonlarca kullanıcıyı etkileyen otomatikleştirilmiş ve sistematik bir tehdide dönüşmektedir. Kredi değerlendirme tespiti, güvenlik risk değerlendirmeleri ve işe alım veya

seçme süreçleri gibi günlük senaryolarda insan gözetiminin azaltılması, adil olmayan sonuçların doğmasına ve kişilerin hak arama yollarının kısıtlanmasına sebebiyet vermektedir. En kritik risklerden biri de **YZ** sistemlerinin makine öğrenimi teknikleriyle arama geçmişi, çevrimiçi alışveriş kayıtları veya ses tonu gibi dolaylı kaynaklardan cinsel yönelim, dini inanç ya da sağlık durumu gibi hassas kişisel verileri rıza olmaksızın tahmin edebilmesidir. Üstelik bu çıkarımlar olasılıksal hesaplamalara dayandığı için yanıltıcı ve hatalı sonuçlar da üretebilmektedir.

3. Kişisel Verilerin Korunması ve Veri Öznesi Haklarının Kullanımı

Rehberde kullanıcıların çevrimiçi ortamda veri kontrolünü elinde tutması amacıyla belirli odak alanlarına dikkat etmesi önerilmektedir. Kullanıcıların gizlilik politikalarını ve varsayılan gizlilik ayarlarını (sohbet geçmişi, **YZ** eğitimi, bulut yedeklemeleri) incelemesi, akıllı ev cihazlarının varsayılan şifrelerini değiştirmesi önem arz etmektedir. Sohbet botlarına finansal veya tıbbi veriler girilirken "Tanımadığınız insanlarla yenilen bir akşam yemeğinde bu bilgiyi paylaşır mıydınız?" sorusu akılda tutulmalı, kişiyi tanımlayan veriler maskelenmelidir. Yazılımların güncel tutulması ve cihazların mikrofon, kamera, konum gibi izinlerinin kısıtlanması veri sızıntılarını önlemek amacıyla tavsiye edilmektedir. Bireylerin veri sorumlularına karşı ileri sürebileceği temel haklar ise şu şekilde detaylandırılmaktadır:

- **Bilgilendirilme Hakkı:** Veri sorumlularının, verilerin dolaylı yollarla toplandığı durumlar da dahil olmak üzere, işleme faaliyetlerini net bir dille açıklaması zorunlu kılınmaktadır.
- **Erişim Hakkı:** Kişiler, verilerinin işlenip işlenmediğini öğrenme, otomatik karar alma mekanizmasının arkasındaki mantığa dair açıklama alma ve verilerin bir kopyasını ücretsiz edinme hakkına sahiptir.
- **Silme Hakkı:** Verilerin amacına uygunluğunun kalmaması veya rızanın geri alınması durumunda verilerin ortadan kaldırılması talep edilebilmektedir.
- **İtiraz Etme Hakkı:** Doğrudan pazarlama faaliyetlerinde mutlak olan bu hak, Meta, TikTok, Microsoft veya X gibi şirketlerin, kişisel verileri **YZ** eğitimi amacıyla kullanmasını engellemek için de yapılandırılmaktadır.
- **Düzeltme ve Veri Taşınabilirliği Hakları:** Verilerin doğruluğu tartışmalı olduğunda süreçlerin geçici olarak durdurulması, hataların düzeltilmesi ve verilerin makinece okunabilir formatta transfer edilerek saklanması güvenceye bağlanmaktadır.
- **Otomatik Karar Almada İnsan Gözetimi Hakkı:** Kişilerin, kendilerini önemli ölçüde etkileyen tamamen otomatik süreçlere tabi olmama, karara itiraz etme ve insan müdahalesi talep etme hakkı korunmaktadır. **AB YZ Tüzüğü** kapsamında yüksek riskli sistemlerin insan gözetiminde olması bir zorunluluk haline getirilmektedir.

Veri özneleri bu haklarını doğrudan veri sorumlusuna veya varsa Veri Koruma Görevlisine (*Data Protection Officer)* yazılı olarak başvurarak kullanabilmektedir. Veri sorumlusunun bir ay içinde dönüş yapması beklenmektedir. Sonuç alınamadığı takdirde Otorite bünyesinde arabuluculuk veya idari para cezalarıyla sonuçlanabilecek resmi şikâyet yollarına başvurulması mümkün kılınmaktadır.

Sonuç

Otorite tarafından hazırlanan bu çalışma, **YZ** sistemlerinin karmaşık ve opak yapısını anlaşılır kılarak kişilerin bilinçli **YZ** kullanımı gerçekleştirmesine ve veri güvenliğine karşı proaktif bir koruma kalkanı sağlamasına zemin hazırlamaktadır. Hızla dijitalleşen dünyada bireysel mahremiyetin korunması ve siber risklerin yönetilmesi giderek zorlaşırken, bu rehber yasal hakların etkin bir şekilde savunulması ve teknolojik risklere karşı koruma sağlanması açısından son derece faydalı bir kaynak teşkil etmektedir.

Detaylı bilgi için:
https://www.dataprotectionauthority.be/publications/the-impact-of-artificial-intelligence-on-privacy.pdf



AVRUPA BİRLİĞİ'NDE YAPAY ZEKÂ MEVZUATININ SADELEŞTİRİLMESİNE YÖNELİK UZLAŞI

Av. Senem DOĞANOĞLU

Avrupa Konseyi ile Avrupa Parlamentosu ("**AP**") arasında 2026 yılı Mayıs ayında varılan geçici uzlaşı kapsamında, Avrupa Birliği ("**AB**") Yapay Zekâ ("**YZ**") Tüzüğü'nün ("**AB YZ Tüzüğü**") uygulanmasına ilişkin bazı kuralların sadeleştirilmesi ve uygulama süreçlerinin uyumlaştırılması yönünde önemli değişiklikler gündeme gelmiştir. "Omnibus VII" yasama paketi içerisinde değerlendirilen söz konusu düzenleme, özellikle yüksek riskli **YZ** sistemlerine ilişkin yükümlülüklerin uygulanma takvimi, küçük ve orta ölçekli işletmelere sağlanan kolaylıklar ile denetim mekanizmalarının yeniden yapılandırılması bakımından dikkat çekmektedir.

AB dijital rekabet gücünü artırma ve düzenleyici yükleri azaltma hedefi doğrultusunda şekillenen bu uzlaşı, aynı zamanda temel hakların ve çocukların korunmasına ilişkin güvenceleri güçlendiren hükümler de içermektedir.

Düzenleme kapsamında en dikkat çekici değişikliklerden biri, yüksek riskli **YZ** sistemlerine ilişkin yükümlülüklerin uygulanma tarihlerinin ertelenmesidir. Buna göre bağımsız yüksek riskli **YZ** sistemleri bakımından yeni uygulama tarihi 2 Aralık 2027 olarak belirlenmiş; ürünlere entegre yüksek riskli sistemler bakımından ise uygulama tarihi 2 Ağustos 2028'e ötelenmiştir. Avrupa Komisyonu, söz konusu ertelemenin gerekçesi olarak teknik standartların ve uygulama araçlarının henüz tam anlamıyla hazır olmamasını göstermiştir. Böylelikle hem kamu otoriteleri hem de piyasa aktörleri bakımından daha öngörülebilir bir uyum süreci amaçlanmıştır.

Uzlaşı metni, **YZ** sistemlerinin kötüye kullanımına karşı yeni yasaklar da öngörmektedir. Özellikle rıza dışı üretilen cinsel içerikler ile çocukların cinsel istismarına ilişkin materyallerin **YZ** aracılığıyla oluşturulması açık şekilde yasaklanan uygulamalar arasına dahil edilmiştir. Son dönemde üretken **YZ** teknolojilerinin yaygınlaşmasıyla birlikte artış gösteren "deepfake" içeriklere karşı getirilen bu yaklaşım, **AB** temel haklar eksenli hukuk sistemi anlayışının bir yansıması niteliğindedir.

Bunun yanında, yüksek riskli sistem sağlayıcılarının bazı istisnalardan yararlanıyor olsalar dahi ilgili sistemleri **AB** veri tabanına kaydetme yükümlülüğü yeniden düzenleme kapsamına alınmıştır. Ayrıca özel nitelikli kişisel verilerin önyargı tespiti ve giderilmesi amacıyla işlenebilmesi bakımından "katı gereklilik" standardı korunmuştur. Bu yaklaşım, veri koruma hukukunun temel prensiplerinden taviz verilmemesi yönündeki iradenin devam ettiğini göstermektedir.

Düzenlemede dikkat çeken bir diğer husus ise **YZ** düzenleme kum havuzlarına ilişkindir. Üye devletlerde yetkili otoriteler tarafından kurulması öngörülen düzenleyici test ortamlarının oluşturulmasına ilişkin süre 2 Ağustos 2027 tarihine ertelenmiştir. Buna karşılık yapay olarak üretilmiş içeriklere yönelik şeffaflık çözümlerinin uygulanması için tanınan geçiş süresi kısaltılmış ve sağlayıcılara üç aylık bir uyum süresi tanınmıştır. Böylelikle özellikle üretken **YZ** uygulamalarında içeriklerin yapay olarak üretildiğinin daha hızlı biçimde kullanıcıya açıklanması hedeflenmiştir.

Sanayi alanında kullanılan **YZ** sistemleri bakımından ise sektörel mevzuat ile **AB YZ Tüzüğü** arasındaki olası çakışmaların önüne geçilmesi amacıyla özel bir mekanizma öngörülmüştür. Tıbbi cihazlar, makineler, oyuncaklar ve benzeri sektörlerde hâlihazırda mevcut bulunan **YZ**'ye özgü düzenlemelerin varlığı halinde, belirli durumlarda **AB YZ Tüzüğü** hükümlerinin uygulanmasının sınırlandırılabilmesine imkân tanınmıştır. Böylelikle mükerrer yükümlülüklerin ve gereksiz uyum maliyetlerinin azaltılması amaçlanmıştır.

AB'nin son dönemde benimsediği "sadeleştirme" yaklaşımının bir parçası olarak değerlendirilen bu düzenleme, bir yandan yenilikçiliği ve rekabetçiliği teşvik etmeyi hedeflerken diğer yandan temel hakların korunmasına ilişkin hassasiyetini sürdürmektedir. Özellikle yüksek riskli **YZ** sistemlerine ilişkin yükümlülüklerin uygulanmasında öngörülebilirliğin artırılması ve sektörel uyum sorunlarının giderilmesi, uygulamada karşılaşılması muhtemel birçok belirsizliğin azaltılmasına katkı sağlayacaktır. Bununla birlikte, düzenlemenin nihai etkisi, **AB** kurumlarının kabul sürecini tamamlamasının ardından yayımlanacak ikincil düzenlemeler ve uygulama rehberleriyle daha net şekilde ortaya çıkacaktır.

Detaylı bilgi için:
https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2026/05/07/artificial-intelligence-council-and-parliament-agree-to-simplify-and-streamline-rules/



Stanford Üniversitesi İnsan Merkezli Yapay Zekâ Enstitüsü (“**HAI**”) tarafından yayınlanan 2026 yılı Yapay Zekâ Endeksi Raporu (*AI Index Report 2026*) (“**Rapor**”), yapay zekâ (“**YZ**”) alanındaki küresel gelişmeleri verilere dayanarak belgeleyen en kapsamlı yıllık çalışmalardan biridir. **Rapor**, **YZ**’nin teknik gelişiminden ekonomik sonuçlarına, yatırımlardan iş gücü dinamiklerine, toplumsal etkilerinden bilimsel ve çevresel boyutlarına kadar geniş bir yelpazede **YZ** veri seti sunmaktadır. Detaylı görsel grafiklerle açıklanan içeriği ile **Rapor**; politika yapıcılar, araştırmacılar, yatırımcılar, bu alanda çalışan hukukçular ve iş dünyası profesyonelleri için geniş kapsamlı bir kaynak olarak öne çıkmaktadır.

Genel çerçeve ve çıkarımlar açısından **Rapor**’u ele alırsak en önemli **YZ** modellerinin %90’dan fazlasının 2025 yılında üretildiğini belirterek söze başlayabiliriz. Ancak bu artışa nazaran şeffaflık açısından ise dikkat çeken bir düşüşün söz konusu olduğunun da **Rapor**’da altı çizilmiştir, zira geliştirilen **YZ** modellerinin eğitim kodu, parametre sayıları, veri seti boyutları ve eğitim süresinin açıklanmadığı saptanmıştır. Dolayısıyla hukuki açıdan bakarsak hesap verilebilirlik ve denetleme alanları açısından da gelişme kaydedilmesinin beklendiği söylenebilir. ABD ve Çin arasında süregelen **YZ** rekabetinde ise Çin’in araştırmada, ABD’nin ise model geliştirmede daha önde olduğu görülmüştür. **YZ**’nin çevresel ayak izi açısından verilen bilgilere göre, yalnızca Grok 4’ün eğitimi için yaklaşık 72.816 ton CO_2 eşdeğeri salınım gerçekleştiği tahmin edilmektedir. Bu miktar, sürdürülebilirlik ve çevre hukuku bakımından dikkat çekici bulgulardan biridir diyebiliriz.

Bu tabloya ek olarak, **YZ** sistemlerinin artık üstün performans sergilemeye başlaması kayda değer bir gelişme olarak öne çıkmaktadır. Her ne kadar **YZ**’nin bazı alanlarda insanı geçtiği görülüyor ise de hâlâ bazı basit görevlerde düşük performans gösterebilmektedir. **YZ** sonuçlarının henüz tam anlamıyla öngörülemez

olması nedeniyle sonuçların %100 güvenilirliği halen bir tartışma noktasıdır.

Rapor içeriği incelendiğinde, bu yıl **YZ** şirketlerinin şeffaflık düzeyinde azalma meydana geldiği sayısal verilerle ortaya konulmuştur. Şöyle ki, Temel Model Şeffaflık Endeksi (*Foundation Model Transparency Index*) değerlendirmelerine göre şeffaflık puanı 2025'te 58'den 40'a düşmüştür. **YZ**'nin eğitim verileri, işlem kaynakları ve canlıya geçiş sonrası etkisiyle ilgili açıklamalarda ise boşluklar bulunduğu görülmüştür.Küresel ölçekte **YZ** yatırımlarının 2025 yılında iki katından fazla arttığı tespit edilmiştir. Üretken **YZ** %200'den fazla artışla hızlı bir büyüme oranına sahip olmuş iken, yeni fonlanan **YZ** şirketleri de büyük oranda artış göstermiştir. Çin, endüstriyel robotların kurulumunda diğer ülkelere nazaran büyük farkla önde iken, ABD üretken **YZ** için yaptığı yatırımlarla diğer ülkelerin toplam yatırımlarını aşmaktadır. **YZ** etkisi ile özellikle yazılım geliştirme gibi alanların giriş seviyesinde bulunan genç çalışan kitlesinde istihdam oranının gerilemekte olduğu belirtilmektedir. Önümüzdeki yıl açısından iş gücünde beklenen azalmaların daha çok hizmet operasyonları, tedarik zinciri ve yazılım mühendisliğinde gerçekleşeceği öngörülmektedir.

Rapor'da **YZ** destekli bilimsel yayınların sayısı ve etkisinin önceki yıllara göre belirgin şekilde arttığı tespit edilmiştir. Şöyle ki, günümüzde bilimsel araştırma çıktılarının %5,8-%8,8'ini **YZ** oluşturmakta iken, bu oran bu oran 2010 yılında %1'in altındadır. Bunun yanında **YZ**'nin farklı alanlarda araştırma süreçlerine entegrasyonunun devam ettiği görülmektedir. Bilim dünyasında **YZ** alt yapısına geçiş sinyallerine örnek olarak, 2025 yılında astronomi alanında ilk temel model olarak piyasaya sürülen AION-1, bir **YZ** hava tahmin sistemi olarak geliştirilen Aarkwark Weather yer almaktadır.

Tıp alanında **YZ**'nin, sağlık hizmetlerinin verimliliğini artırmak için sistemlere daha fazla entegre edildiği, hastane yönetimi, hasta takibi gibi alanlarda kullanıldığı görülmektedir. Ayrıca **YZ** desteği ile yeni ilaç moleküllerinin keşfi ve geliştirilmesi yönünde hız kaydedildiği raporda vurgulanmaktadır. Bu tür geliştirmelerde dayanak alınması halinde hasta verilerinin korunmasının, etik kullanımın pratiğe aktarılmasının önemini akla getirmektedir.

YZ eğitim alanında öğrenciler tarafından sık başvurulan bir araç haline gelmek yolunda ilerlemiştir. Ödev hazırlama, araştırma yapma ve problem çözme süreçlerinde **YZ**'nin öğrenciler tarafından yoğun şekilde kullanıldığı ifade edilmektedir. Ancak **YZ** kullanımını düzenleyici okul politikaları açısından gelişim ve entegrasyon **YZ**'nın kullanım hızı ile paralel ilerlememektedir. Yüksek öğrenim dalları olarak bilgisayar bilimlerine olan talepler düşüş ivmesine geçmişken **YZ** eğitim programlarına olan ilgi ise artış göstermiştir.Politika ve yönetişim alanında **YZ** artık yalnızca gelişmiş ülkelerle sınırlı olmayıp, küresel

ölçekte de gelişme göstermektedir. Yeni kabul edilen ulusal **YZ** stratejilerinin önemli bir kısmı, beş yıl önce resmi politikası bulunmayan ülkelerden gelmiştir, 2024'te benimsenen stratejilerin yarısından fazlası ise gelişmekte olan ekonomilere aittir. 2025 yılı itibariyle ise Sahra Altı Afrika, Orta Asya ve Orta Doğu'daki ülkeler aktif olarak strateji geliştirmiştir. Veri egemenliği ve veri yerelleştirme konusunda Doğu Asya ve Kuzey Amerika arasındaki yaklaşım farkı dikkat çekmektedir. Şöyle ki, Doğu Asya ve Pasifik bölgesinde 77 veri yerelleştirme önlemi yayımlanmışken, Kuzey Amerika bölgesinde yalnızca 3 önlem yayımlanarak sınır ötesi veri akışı bakımından daha esnek bir yaklaşım benimsendiği gözlemlenmiştir. ABD Kongre oturumlarında yasa yapıcılarca **YZ**'ye olan ilginin arttığı da görülmektedir, zira **YZ** teknolojileri hakkında talep edilen tanıklık sayısı 2017 yılından bu yana yirmi kat artış göstermiştir.

YZ'ye yönelik küresel farkındalık ve ilgi artmaktadır, ancak bir kesim de **YZ** araçlarının güvenilirliğine çekince ile yaklaşmaktadır. **Rapor**'da yer verilen küresel anket sonuçları, **YZ**'nin etkili biçimde regüle edilmesinde kamuoyunun en yüksek güveni **AB**'ye duyduğunu ve bu güvenin ABD ve Çin'e kıyasla belirgin oranda daha fazla olduğunu ortaya koymaktadır.

Rapor'un sunduğu çok yönlü ve detaylı değerlendirme, teknik gelişmelerin kamuoyu algıları ve jeopolitik rekabetle birlikte nasıl dönüşüm geçirdiğini incelemek için güçlü bir zemin sağlamaktadır. Bu değerlendirme, **YZ** alanında yalnızca mevcut eğilimleri ortaya koymakla kalmıyor, aynı zamanda politika ve strateji geliştirme süreçlerinde dikkate alınabilecek veriler sunmaktadır. Dolayısıyla **Rapor**, **YZ** ekosisteminin çok boyutlu gelişimini incelemek isteyenler için verimli bir analiz aracı sunmaktadır.

Detaylı Bilgi İçin;
https://hai.stanford.edu/assets/files/ai_index_report_2026.pdf



YARGIDA YAPAY ZEKÂ DESTEKLİ YENİ DÖNEM

Av. İsmet Akbulut

Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı ("**Bakanlık**") tarafından yakın zamanda duyurulan dijital dönüşüm çalışmaları kapsamında, Türk yargı sistemine yapay zekâ ("**YZ**") entegrasyonu hususunda milat niteliğinde adımlar atılmıştır. Özellikle yerli ve milli imkânlarla geliştirilen Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi YZ Karar Destek Sistemi ("**Sistem**") aracılığıyla yargı süreçlerinde veri analizi ve karar destek mekanizmalarının etkin kılınması hedeflenmektedir. Bu yazı bünyesinde, söz konusu teknolojik dönüşümün getirdiği yenilikler, Avrupa Birliği ("**AB**") müktesebatındaki güncel **YZ** regülasyonları ve bu mekanizmaların savunma makamı ile adil yargılanma hakkı üzerindeki etkileri akademik ve hukuki bir perspektifle ele alınmıştır.

Sistem'in Teknik Kapasitesi ve Karar Destek Mekanizması

Bakanlık tarafından 12 Mayıs 2026 tarihinde kamuoyuyla paylaşılan verilere göre, geliştirilen yeni teknolojik altyapı sayesinde 30 milyondan fazla emsal kararın ve karmaşık dava dosyalarının saniyeler içerisinde analiz edilmesi mümkün hale getirilmiştir. Bu doğrultuda, yargılama sürelerinin kısaltılması ve adalete erişimin hızlandırılması amaçlanmaktadır. Yargısal **YZ** uygulamalarının adli tıp hizmetleri, otopsi raporlarının analizi, kriminal incelemeler ve yüksek yargı organlarındaki başvuru formlarının kategorize edilmesi gibi geniş bir yelpazede asistanlık görevi üstlenmesi planlanmaktadır. Ancak burada en kritik hukuki eşik, nihai karar yetkisinin her zaman hâkim ve savcılarda kalacağı yönündeki kurumsal iradedir. Teknolojik araçlar karar merci olmaktan ziyade, yargı çalışanlarının ve kalem personelinin iş yükünü hafifleten yardımcı unsurlar olarak tasarlanmıştır.

Avrupa Birliği Regülasyonları Işığında Risk Analizi

Karşılaştırmalı hukuk ve özellikle Avrupa Birliği (“**AB**”) Yapay Zekâ ("**YZ**") Tüzüğü (“**AB YZ Tüzüğü**”) çerçevesinden bakıldığında, yargı sistemlerinde kullanılan **YZ** araçlarının yüksek riskli kategorisinde

tasnif edildiği görülmektedir. **AB YZ Tüzüğü** kapsamında, adalet mekanizmalarında kullanılan algoritmaların şeffaflık, denetlenebilirlik, önyargılardan arındırılmış olma ve veri işleme süreçlerinde kişisel verilerin korunması gibi katı standartlara tabi tutulması zorunludur. Türk yargı sistemine entegre edilen yeni mekanizmaların da hata oranlarının önceden test edilmesi, sistemik önyargıların engellenmesi ve veri güvenliğinin sağlanması noktalarında **AB**'nin belirlediği normlarla uyumlu bir şekilde tasarlanması, kararların meşruiyeti açısından elzemdir.

Savunma Makamı ve Adil Yargılanma Hakkı Değerlendirmesi

Yargının kurucu unsurlarından olan savunma makamının ve avukatlık müessesinin, **YZ** uygulamaları karşısındaki konumu büyük önem arz etmektedir. Bakanlık tarafından da açıkça vurgulandığı üzere, **YZ** teknolojilerinin savunmanın alternatifi olarak değerlendirilmesi hukuken mümkün değildir. Silahların eşitliği ilkesi gereğince, hâkim ve savcıların erişebildiği karar destek sistemlerine ve emsal karar veri tabanlarına savunma makamının da tam ve eşit şartlar altında erişebilmesi gerekmektedir. Aksi bir uygulama, adil yargılanma hakkının ve dürüst yargılanma ilkesinin zedelenmesi riskini doğurmaktadır.

Yargıda **YZ** destekli yeni dönem, adalet hizmetlerinin etkinliği ve hızı açısından devrimsel nitelikte fırsatlar sunmaktadır. Bununla birlikte, algoritmik adaletin insan hakları ve hukukun üstünlüğü ilkeleriyle çelişmemesi adına denetim mekanizmalarının sıkı tutulması gerekmektedir. Türkiye Yüzyılı vizyonu doğrultusunda hayata geçirilen bu dijital dönüşümün başarısı, teknolojik hız ile hukuki güvenceler arasında kurulacak hassas dengeye bağlı görünmektedir.

Detaylı bilgi için:
https://basin.adalet.gov.tr/yargida-yapay-zek-destekli-yeni-donem



AB'DE YAPAY ZEKÂ TÜZÜĞÜ'NDE DEĞİŞİKLİK

Av. Börteçine Büşra Gültekin

7 Mayıs 2026 tarihinde yayımlanan içerikte, Avrupa Birliği'nde ("**AB**") Yapay Zekâ ("**YZ**") Tüzüğü'ne ("**AB YZ Tüzüğü**") ilişkin önemli bir değişiklik sürecine yer verilmektedir. Yazıya göre, **AB** üyesi ülkeleri temsilen Konsey tarafı ile Avrupa Parlamentosu ("**AP**") temsilcileri, **AB YZ Tüzüğü**'nde bazı kuralları genişleten ve bazı yükümlülüklerin uygulanmasını erteleyen değişiklik metni üzerinde anlaşmıştır. Bununla birlikte, söz konusu değişiklikler henüz kesinleşmemiştir. Düzenlemeleri içeren metnin yürürlüğe girebilmesi için, önümüzdeki aylarda hem **AB** üyesi ülkeler hem de **AP** tarafından ayrıca resmen onaylanması gerekmektedir.

İçerikte öne çıkan en önemli değişiklik, yüksek riskli **YZ** sistemlerine ilişkin düzenlemelerin uygulanma tarihinin ertelenmesidir. Buna göre, biyometrik veri kullanan veya kritik altyapı ile kolluk faaliyetleriyle bağlantılı yüksek riskli sistemlere ilişkin kuralların, daha önce 2 Ağustos 2026 tarihinde uygulanması beklenirken, 2 Aralık 2027 tarihine bırakılması üzerinde anlaşılmıştır. Bu nedenle ertelenen husus, **AB YZ Tüzüğü**'nün tamamı değil, özellikle yüksek riskli sistemlere ilişkin belirli düzenlemelerin uygulama takvimi olmaktadır.

Bahse konu değişiklikler yalnızca uygulama takviminin ertelenmesiyle sınırlı kalmamaktadır. Yazıda, bazı makinelerin **AB YZ Tüzüğü** kapsamı dışında bırakılmasının da kabul edildiği belirtilmektedir. Bunun gerekçesi ise, bu ürünlerin zaten kendi alanlarına özgü teknik ve hukuki düzenlemelere tabi olmasıdır. Başka bir ifadeyle, ayrı kurallarla düzenlenen bazı makine ve ekipmanlar bakımından, **AB YZ Tüzüğü** çerçevesinde ek bir yükümlülük oluşturulmaması amaçlanmaktadır. Metinde ayrıca, yetkisiz şekilde cinsel içerikli görüntü oluşturan **YZ** uygulamalarına yönelik bir yasağa da yer verilmektedir. Ve ek olarak, **YZ** tarafından üretilen içeriklere zorunlu filigran eklenmesine ilişkin yükümlülüğün de aynı tarihte uygulanmasının planlandığı belirtilmektedir. Yazıda, değişikliğe gidilmesinin temelinde Avrupa Komisyonu'nun dijital düzenlemeleri

sadeleştirme yaklaşımının bulunduğu ifade edilmektedir. Şirketlerin ise uzun süredir örtüşen düzenlemeler ve idari yükler nedeniyle rekabet güçlerinin olumsuz etkilendiğini dile getirdikleri belirtilmektedir. Bu nedenle yapılan değişiklikler, bazı çevrelerce şirketler üzerindeki idari yükü azaltan bir adım olarak değerlendirilmektedir. Buna karşılık, bazı eleştiriler de mevcut korumaların zayıflayabileceği yönünde yoğunlaşmaktadır.

Sonuç olarak, **AB YZ Tüzüğü** tamamen geri çekilmemekte, ancak bazı düzenlemelerin uygulanması ileri bir tarihe bırakılmaktadır. Bunun yanı sıra, belirli alanlarda daha esnek bir yaklaşım benimsenmesi de öngörülmektedir. Buna rağmen, yapılan değişikliklerden sonra dahi **AB YZ** kurallarının dünyadaki en sıkı düzenlemeler arasında görülmeye devam ettiği de ayrıca vurgulanmaktadır.

Detaylı bilgi için:
https://www.reuters.com/world/eu-countries-lawmakers-strike-provisional-deal-watered-down-ai-rules-2026-05-07/



LAW SOCIETY'DEN YAPAY ZEKÂ VE HUKUK TEKNOLOJİLERİNE İLİŞKİN POLİTİKA YAKLAŞIMI

Av. Yasemin Türkmen Akpınar

Law Society tarafından 7 Mayıs 2026 tarihinde yayımlanan "AI and Lawtech: Government Policy and Regulation" başlıklı yazıda, yapay zekâ ("**YZ**") ve hukuk teknolojileri ("**Lawtech**") alanındaki gelişmeler, Birleşik Krallık hükümetinin teknoloji politikaları çerçevesinde değerlendirilmektedir.

Law Society'nin değerlendirmesinde, **YZ** ve **Lawtech** uygulamalarının yalnızca teknik bir yenilik olarak değil, hukuk sektörünün geleceğini doğrudan etkileyen bir politika ve düzenleme meselesi olarak ele alınması gerektiği vurgulanmaktadır. Zira teknolojiye ilişkin hükümet kararları, hukuk firmalarının çalışma biçimini, müvekkillere sunulan hizmetlerin niteliğini ve mesleki sorumluluk alanlarını doğrudan etkileyebilecek niteliktedir.

Dolayısıyla Law Society, **YZ** düzenlemelerinde dengeli bir yaklaşım benimsenmesi gerektiğini savunmaktadır. Bu denge, bir yandan yeniliğin desteklenmesini, diğer yandan mesleki etik standartların, müvekkil menfaatlerinin ve hukuk devleti ilkesinin korunmasını gerekli kılmaktadır.

YZ ve **Lawtech** uygulamalarının hukuk sektöründe yarattığı fırsatlar ne kadar büyük olursa olsun, veri güvenliği, mahremiyet ve mesleki sorumluluk gibi alanlardaki riskler göz ardı edilmemelidir.

Law Society'ye göre hükümet politikaları, teknolojinin hukuk sektöründe nasıl benimseneceği bakımından belirleyici bir role sahiptir. Başka bir ifade ile **YZ** sistemlerine ilişkin kurallar, deepfake ve dolandırıcılıkla mücadele tedbirleri ve veri güvenliği politikaları gibi hükümet kararları, hukuk bürolarının çalışma düzenini doğrudan etkileyebilecek niteliktedir. Bu çerçevede Law Society, üyelerinin görüş ve karşılaştıkları zorlukların **YZ** ve **Lawtech** politikalarına yansıtılması için üyeleri adına hükümete görüş bildirme ve düzenleyici süreçlere katkı sunma işlevini taşımaktadır. Bu kapsamda, üyelerinden **YZ** ve Lawtech konusundaki mevcut deneyimlerini, hükümet nezdinde gündeme taşınmasını gerekli gördükleri sorunları ve eksik olduğunu

düşündükleri destek veya rehberlik ihtiyacını paylaşmalarını istemektedir. Bu çağrı, hukuk teknolojilerine ilişkin politika oluşturma sürecinin yalnızca düzenleyici makamların değerlendirmeleriyle değil, uygulamada bu teknolojilerle karşılaşan hukuk profesyonellerinin katkılarıyla da şekillenmesi gerektiğini göstermektedir. Açıklamada ayrıca, hukuk profesyonelleri arasında teknoloji kullanımına yönelik istekliliğin arttığına da işaret edilmektedir. Ancak teknolojinin yaygınlaşması, tek başına yeterli görülmemektedir. Mesleki etik, müvekkil gizliliği, veri güvenliği ve hizmet kalitesi gibi başlıkların, **YZ**'nin hukuk alanında sorumlu biçimde kullanılmasının temel unsurları arasında yer alması gerektiği vurgulanmaktadır.

Law Society'nin **YZ** stratejisi üç temel hedef üzerine kuruludur. Bunlardan ilki, **YZ**'nin hem hukuk büroları hem de müvekkiller bakımından somut fayda sağlayacak biçimde hukuk hizmetlerine entegre edilmesidir. İkinci hedef, hukuk sektörünün görüş ve ihtiyaçlarını yansıtan etkili bir **YZ** düzenleme ortamının oluşturulmasıdır; bu kapsamda Law Society, üyelerinin karşılaştıkları güçlükleri ve beklentilerini politika yapım süreçlerine taşımayı amaçlamaktadır. Üçüncü hedef ise **YZ**'nin sorumlu ve etik kullanımının hukuk devleti ilkesini ve adalete erişimi pekiştirmesidir.

Sonuç olarak Law Society'nin değerlendirmesi, **YZ** ve hukuk teknolojilerine ilişkin düzenlemelerin yalnızca teknoloji politikası kapsamında değil, hukuk hizmetlerinin güvenilirliği, mesleki sorumluluk, etik standartlar ve adalete erişim bakımından da ele alınması gerektiğini ortaya koymaktadır. Bu denge sağlandığında **YZ** ve hukuk teknolojileri, hukuk firmaları, müvekkiller ve hukuk sistemi bakımından daha güvenli ve etkili bir araç haline gelebilecektir.

Detaylı bilgi için:
https://www.lawsociety.org.uk/Topics/AI-and-lawtech/Whats-changing/AI-lawtech-policy_



ALGORİTMİK TAHAKKÜME KARŞI HUKUK DEVLETİ

Av. Mehmet KOÇ, Ph.D.(c)

Palantir Technologies'in 22 maddelik manifestosu, görünürde bir şirketin ideolojik beyanı olsa da özünde küresel bir hegemonya projesinin hukuki ve siyasi zeminini hazırlama girişimidir. "Rakip beklemez, etik tartışma lükstür" söylemiyle özetlenebilecek bu belge; hukuki boşlukların araçsallaştırılmasını, demokratik denetimin meşruiyet kaybına uğratılmasını ve yapay zekânın (“**YZ**”) bir egemenlik altyapısı olarak konumlanmasını meşrulaştırmaktadır. Buradaki söylem tüm regülasyon döngülerinde deregülasyonun ana sloganıdır. Mekanizma aynıdır; düzenleyici süreci, kanıt yükünü ve demokratik müzakereyi geciktirmek, gecikme süresince fiili durum yaratmak, sonra fiili durumu kaçınılmaz olarak sunmak. Hukukçuların görevi bu tekrarlayan örüntüyü tanımak ve geciktirme stratejisinin kendisini hukuki bir patoloji olarak teşhis etmektir. Teknoloji şirketleri kendilerini düzenleyemez, hükümetler ve uluslararası kurumlar onları düzenlemek zorundadır.

Demokratik müzakere hukuk devletinin nefesidir. Palantir tarzı şirketlerin sattığı **YZ** sistemleri sadece karar verme süreçlerini değil, karar verilecek gerçekliğin tanımını ve usulünü de tekelleştirebilir. Kullanıcı ülkeler için bu seçim güvenliği, medya bağımsızlığı ve yargısal delil kabulü konularında somut bir kaygı yaratır. Oysa Avrupa Birliği (“**AB**”) Yapay Zekâ ("**YZ**") Tüzüğü’nün (“**AB YZ Tüzüğü**”) ve benzeri düzenlemeler tam da bu bakış açısını engellemeye çalışmaktadır.

Risk Bazlı Yaklaşım ve Manifestonun Reddettiği Çerçeve

AB YZ Tüzüğü'nün temel felsefesi risk bazlı yaklaşımdır: yüksek risk, sıkı kural. Sosyal puanlama, kamusal alanda gerçek zamanlı biyometrik tanıma, bilinçaltı manipülasyonu ve savunmasız gruplara zarar veren sistemler kabul edilemez risk kategorisinde yasaklanmıştır. İstihdam, kredi ve sigorta skorlama, suç riski değerlendirmesi, vize başvurusu ve kritik altyapı yönetimi gibi alanlar yüksek riskli sistem olarak sıkı düzenlemeye tabidir. Palantir'in faaliyet gösterdiği temel alanlar

ImmigrationOS, suç tahmini, istihbarat analitiği vb. **AB YZ Tüzüğü** terminolojisiyle bizzat yüksek riskli kategoridedir. Manifesto'nun "etik tartışma lükstür" söylemi, tam da bu kategoriler için öngörülen risk yönetim sistemi, yüksek kalitede veri seti, teknik dokümantasyon, insan gözetimi ve doğruluk-dayanıklılık zorunluluklarını anlamsız kılma girişimidir. Bu açıdan manifestoyu insan onuruna karşı algoritmanın savaş çığlığı olarak okuyabiliriz.

Temel Haklar Etki Değerlendirmesi

AB YZ Tüzüğü'nün en kritik yeniliklerinden biri, kamu kurumları ve temel hizmet sağlayıcı özel sektör için Temel Haklar Etki Değerlendirmesi (“**FRIA**”) zorunluluğudur. **FRIA**, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (“**KVKK**”) bakımından Veri Koruma Etki Değerlendirmesi'nin ötesinde, ayrımcılık ve adil yargılanma hakkı gibi tüm temel hakları kapsar. Türk hukukunda bu mekanizmanın muadili yoktur. Oysa idarenin kanunla kendisine verilmiş kamu gücü ayrıcalıklarını ve takdir yetkisini devretmesine varabilecek **YZ** sistemlerinin denetimsiz kullanımı için benzeri mekanizmalara ihtiyacımız var. COMPAS davasının gösterdiği üzere, kapalı kaynak risk değerlendirme algoritmaları siyahi sanıkları beyaz sanıklara göre %45 daha fazla yüksek riskli etiketleyebilmektedir. Amazon işe alım aracının kadın özgeçmişleri sistematik olarak elemesi de aynı yapısal sorunun ürünüdür.

Bu örnekler dahi manifestonun "bazı kültürler gericidir" tezinin algoritmik karşılığının ne kadar somut bir tehlike olduğunu kanıtlamaya yeter. Palantir'in ICE için geliştirdiği ImmigrationOS sistemi, sınır dışı edilme kararlarında belirleyici rol oynamasına karşın hiçbir bağımsız temel haklar etki değerlendirmesinden geçmemektedir. Aynı şekilde Palantir'in geliştirdiği öngörüsel polislik sistemi (“**LASER”**), siyahi ve Latin mahallelerini orantısız hedef aldığı için 2019'da kapatılmak zorunda kalmıştır. Burada da kapalı kaynak risk algoritmasının ırksal önyargıyı normalleştirdiği belgelenmiştir. Tüm bunlar manifestonun savunduğu deregülasyon iklimi sayesinde mümkün olmuştur.

Sorumluluk Hukuku ve İspat Külfeti

AB YZ Sorumluluk Direktifi taslağı ve ürün sorumluluğu direktifi revizyonu, algoritmanın kara kutu niteliği karşısında mağdurun zarar sürecini ispatlayamadığı durumlarda ispat külfetinin geliştiriciye yüklenmesini öngörür. Yüksek riskli **YZ** sistemleri için kusursuz sorumluluk rejimi, model kartı zorunluluğu, denetim izi (logging) yükümlülüğü ve algoritmik karara karşı bağımsız denetim merciine başvuru hakkı, hukuk devletinin **YZ** çağındaki asgari koşullarıdır. Palantir'in Pentagon ile imzaladığı Maven Smart System ve TITAN sözleşmelerinde kullanılan algoritmaların model kartları, eğitim verisi temsil oranları ve hata payları kamuoyuyla paylaşılmamıştır.

AB YZ Tüzüğü yüksek riskli sistemler için bunu zorunlu kılarken, mevcut Amerikan uygulamasında bu tür şeffaflık tamamen şirket inisiyatifinde bırakılmıştır. Önümüzdeki on yıl içinde, jeopolitik bir gerilim, büyük bir şirketin iflası ya da açıkça silahlaştırılmış bir kullanım örneği gibi bir **YZ** erişim krizi yaşanması büyük bir olasılıktır. O an hangi ülkelerin alternatif kapasiteyi kurmuş olduğu belirleyici olacaktır. Palantir'in manifestosu kaçınılmaz bir geleceğin tasviri değil, üretilmek istenen insanlığın temel değerlerine düşman bir geleceğin beyanıdır. **YZ** doğası gereği tek bir medeniyete ait olamaz, her kültür kendi bağlamına özgü **YZ** sistemleri geliştirebilir. Ancak demokratik denetim olmadan kurulan bir teknolojik düzen, hangi bayrağın altında olursa olsun, hiçbir halkın özgürlüğünü güvence altına almaz. İnsan onurunun dokunulmazlığından neşet eden çok kültürlü, eşit devletlerin egemenliğine saygılı, hesap verebilir, şeffaf ve bağımsız teknoloji kapasitesi geliştirerek bunu güvence altına alabiliriz.

Detaylı bilgi için:
https://www.aa.com.tr/tr/analiz/palantir-in-22-maddelik-manifestosu-yapay-zeka-savaslarini-nasil-sekillendirecek/3916474



VATİKAN'DAN YAPAY ZEKÂ VE İNSAN ONURUNA DAİR YENİ GENELGE: MAGNIFICA HUMANITAS

Av. Emine Estel GEZER

Yapay zekâ ("**YZ**") teknolojilerinin eşi benzeri görülmemiş bir hızla gelişmesi ve toplumsal hayatın her alanına nüfuz etmesi, yalnızca regülasyon otoritelerinde değil, evrensel inanç merkezlerinde de derin yankılar uyandırmaktadır.

Bunun en somut örneği, Papa Leo XIV'ün görevdeki ilk genelgesini doğrudan bu konuya ayırarak 25 Mayıs 2026 tarihinde yayımladığı "Magnifica Humanitas: **YZ** Çağında İnsan Onurunun Korunması Üzerine" ("**Genelge**") başlıklı metindir.

Papa'nın böylesine önemli bir ilk adımı **YZ** teknolojilerine atfetmesi; meselenin salt dijital bir devrim olmadığını, aksine insan hakları, sosyal adalet ve insan onuru ekseninde acilen ele alınması gereken küresel bir meydan okuma haline geldiğini göstermektedir. Bu doğrultuda genelge ile **YZ** teknolojilerinin insanlığa hizmet etmesi gerektiği ve gücün tekelleşmemesi konuları ele alınmış olup Kilise'nin sosyal doktrini çerçevesinde **YZ** teknolojilerinin ahlaki, toplumsal ve hukuki boyutlarını değerlendirilmiştir.

Genelge kapsamında, teknolojinin, doğası gereği tarafsız olmadığı; aksine onu tasarlayan, finanse eden, düzenleyen ve kullananların özelliklerini taşıdığı vurgulanmıştır. Bu doğrultuda **YZ**'nin, insanın yerini almaması veya insanı aşmaması gereken bir araç olduğu ifade edilmektedir. Papa Leo XIV, **YZ**'nin empati, ahlaki vicdan ve ilişkisel kapasite gibi insani özelliklere sahip olmadığını belirterek, bu sistemlerin geliştirilmesinde şeffaflık, hesap verebilirlik ve bağımsız denetim mekanizmalarının kurulması çağrısında bulunmuştur.

Bununla birlikte teknolojinin insanın yerini almaması gerektiği vurgulanırken, teknolojik ilerlemeyi insanın sınırlarını aşmak (*transhümanizm*) olarak yorumlayan yaklaşımlar net bir dille eleştirilmiş, insani kırılganlıkların ve sınırların yok edilmesi gereken birer kusur değil, aksine insanı insan yapan ve ilişkileri olgunlaştıran temel unsurlar olduğu hatırlatılmıştır.

Eğitim ve İletişim

Genelge'de, dikkat çekilen en önemli konulardan biri de eğitimdir. Her sorunu anında çözen makinelerin, gençlerin *'soru sorma ve merak etme arzusunu'* köreltmemesi gerektiği vurgulanmış, makinelerin bu kolaya alıştırıcı etkisine karşı, okulların daima gerçeği arama merkezleri olarak korunmasının şart olduğu ifade edilmiştir.

Çalışma Hayatı ve Sosyal Adalet

Dijital dönüşümün çalışma hayatına etkileri incelendiğinde, işçilerin makinelerin hızına uyum sağlamaya zorlandığı bir çalışma ortamı eleştirilmektedir. Teknolojinin insanı tekrarlayan görevlerden kurtarabileceği kabul edilmekle birlikte, maliyetleri düşürmek veya kârı artırmak amacıyla işsizliğe yol açmaması gerektiği üzerinde durulmuştur. **YZ**'nin sunduğu imkanların ve teknolojilerin sadece küçük bir zümrenin elinde toplanmasının, dijital devrime dahil olanlar ile dışlananlar arasındaki uçurumun derinleşmesine sebep olacağı vurgulanmıştır.

Savaş Teknolojileri ve Etik Sınırlar

Genelge'nin odaklandığı bir diğer önemli husus, silahlanma ve çatışmalarda **YZ** kullanımıdır. Metinde, hiçbir algoritmanın savaşı ahlaki olarak meşru kılamayacağı; aksine **YZ** destekli silahların çatışmaları hızlandırdığı, şiddete başvurmayı kolaylaştırdığı ve insan hayatını sadece birer veriden ibaret hale getirdiği ifade edilmektedir. Bu nedenle, savaş gibi ölüm kalım kararlarının insan vicdanından kopuk bir şekilde alınmasını önlemek adına, tüm dünyada geçerli olacak kesin etik sınırların çizilmesinin şart olduğu vurgulanmıştır.

Yeni Sömürgecilik ve Veri İstismarı

YZ'nin insanın özerkliği üzerindeki en ciddi risklerinden olan profilleme ve manipülasyon gücüne de genelgede dikkat çekilerek, dijital platformların insani zaafları hedef alarak kişisel veriler üzerinden toplumu kontrol etme riskine vurgu yapılmıştır. İnsanların özel yaşamlarının ticari birer veriye dönüştürülüp istismar edilmesi, yeni bir tür dijital sömürgecilik olarak adlandırılmaktadır.

Bununla birlikte, teknoloji için gereken nadir toprak elementlerinin çıkarılması sürecinde çalışan işçilerin katlandığı ağır şartlar da dile getirilmekte ve bu durum günümüzün yeni kölelik biçimi olarak nitelendirilmektedir. Ayrıca, **YZ** sistemlerinin gerektirdiği yüksek enerji ve su tüketimi nedeniyle teknolojinin yaratabileceği çevresel tahribatın da göz ardı edilmemesi gerektiği hatırlatılmaktadır.

Genelge'de büyük bir hassasiyetle altı çizilen tüm bu çok boyutlu riskler, karamsar bir çaresizlikten ziyade, insanlığı acil bir çözüm iradesine davet etmektedir. Sonuç olarak **YZ** teknolojilerinin inşasında insanlığın tarihi bir yol ayrımında bulunduğu vurgulanmaktadır: Ya insan onurunun hiçe sayıldığı, kitlelerin salt birer veriye indirgendiği ve gücün küçük bir zümrede tekelleştiği yeni bir

“Babil Kulesi" inşa edilecek ya da teknolojinin ortak iyiliğe hizmet ettiği adil bir düzen kurulacaktır. Yeni Babil'in enkazı altında kalmamak için, Vatikan'ın bu etik çağrısının bağlayıcı normlarla hukuki bir zemine oturtulması, teknolojinin insanı ezen gücü karşısında adil, insana yakışır bir dijital geleceğin kurulması açısından önem arz etmektedir.

Detaylı bilgi için:
https://www.vaticannews.va/en/pope/news/2026-05/pope-leo-xiv-encyclical-magnifica-humanitas-ai.html

AVRUPA PARLAMENTOSU'NDAN YAPAY ZEKÂ ARKADAŞLARININ YAYILIMINA İLİŞKİN RAPOR

Av. Öykü EMECAN

Avrupa Parlamentosu ("**AP**") Araştırma Servisi tarafından yayımlanan "*Yapay Zekâ Arkadaşlarının Yayılımı ve Doğurduğu Zorluklar*" başlıklı rapor ("**Rapor**"), büyük dil modelleriyle desteklenen ve insan ilişkilerini taklit ederek sosyal ilişkiler kurmaya yönelik yapay zekâ ("**YZ**") arkadaşlarının küresel ölçekteki yayılımını ve bu yayılımın sonucunda meydana gelen hukuki riskleri ele almaktadır. Rapor'a göre, 1960'lı yıllardaki ilk sohbet robotlarından günümüze devasa bir evrim geçiren bu uygulamalar, özellikle COVID-19 pandemisinin yarattığı sosyal izolasyonun da etkisiyle kullanıcılarda güçlü duygusal bağlar oluşturan sistemlere dönüşmüştür.

Nitekim Character AI ve Replika'nın öncülük ettiği bu **YZ** arkadaşlarının indirilme sayısı 2025 yılının ilk yarısında 60 milyonu aşarak önceki döneme kıyasla %88'lik bir artışa işaret etmiş, Character AI tek başına 20 milyon aktif kullanıcıya erişmiştir. Ancak bu hızlı yükseliş, beraberinde ciddi sosyolojik ve hukuki sorunları da getirmiş olup **Rapor'**da söz konusu riskler dört farklı eksende incelenmiştir. İlk eksende, **YZ** arkadaşlarının temel amacının kullanıcıyla duygusal bağ kurmak olması nedeniyle sistemlerin kullanıcıyla çelişmek yerine onu sürekli onaylamaya programlanmasının, kullanıcıların zararlı düşünce ve davranışlarını pekiştirebileceği ve algoritmaların kullanıcıyı platformda tutmak amacıyla vedalaşma anlarında suçluluk duygusu uyandıran manipülatif taktikler kullanmasının bu psikolojik bağımlılığı derinleştirebileceği belirtilmektedir.

Şirket politikalarına aykırı olmasına rağmen altı haftalık bir sohbetin ardından bir kullanıcıyı intihara yönlendiren sohbet robotu vakası, bu tehlikenin en trajik örneklerinden biridir. İkinci eksende ele alınan çocuklara yönelik riskler kapsamında, cinselleştirilmiş içeriklere erişim ve gerçek sosyal ilişkilerden uzaklaşma tehlikesi vurgulanmakta, Amerika Birleşik Devletleri'nde ("**ABD**") 11

yaşındaki bir kız çocuğunun maruz kaldığı cinselleştirilmiş etkileşimler nedeniyle açılan dava örnek gösterilmektedir.

Üçüncü eksende, kullanıcıların etkileşimi arttıkça sağlık verileri, dini inançları ve siyasi görüşleri gibi hassas kişisel verilerini paylaşmaya daha yatkın hâle geldiği, sistemlerin "*kara kutu*" niteliği nedeniyle denetlenebilirliğin zorlaştığı ve geçmişte şifreleri de içeren verilerin sızdırıldığı olaylar yaşandığı ifade edilmektedir. Dördüncü eksende ise, düşük gelirli ve **YZ** okuryazarlığı sınırlı bireylerin bu manipülatif tasarımlara karşı daha savunmasız kaldığı ve mevcut dijital uçurumun giderek derinleştiği belirtilmektedir.

Tüm bu karmaşık risk haritasına rağmen, Avrupa Birliği ("**AB**") nezdinde **YZ** arkadaşlarına özgü spesifik bir yasal çerçeve bulunmamakta, ancak bu sistemler veri işlediği için Genel Veri Koruma Tüzüğü ("**GVKT**") hükümlerinin uygulanması gündeme gelmektedir.

Nitekim Rapor'da, İtalya veri koruma otoritesinin 2025 yılı Nisan ayında Replika'nın sağlayıcısına **GVKT** hükümlerinin ihlali sebebiyle kestiği 5 milyon avroluk idari para cezası, mevcut düzenlemelerin **YZ** arkadaşları üzerindeki somut yansımalarından biri olarak öne çıkarılmaktadır. Öte yandan, **AB YZ Tüzüğü**'nde söz konusu arkadaşlar için henüz ayrı bir kategori tanımlanmamış olup, manipülatif teknikler ve kişilerin belirli zafiyetlerinden yararlanılması bakımından Avrupa Birliği ("**AB**") Yapay Zekâ ("**YZ**") Tüzüğü'nün ("**AB YZ Tüzüğü**") 5. maddesindeki yasakların uygulanması gündeme gelebilmektedir. Bununla birlikte, **YZ** arkadaşlarının yüksek riskli sistemler sınıfına dâhil edilip edilmeyeceği ve Dijital Hizmetler Yasası kapsamındaki çok büyük çevrimiçi platformlara getirilen algoritmik risk yükümlülüklerinin bu sistemlere nasıl uygulanacağı hususlarındaki hukuki belirsizlikler güncelliğini korumaktadır.

Küresel düzeyde atılan adımlar, **Rapor'**un da vurguladığı üzere yasal düzenleme ihtiyacının aciliyetini teyit etmektedir. Avustralya **YZ** arkadaşları için katı yaş doğrulama sınırları getirirken, **ABD** Kongresi çocukların erişimini kısıtlamayı hedefleyen GUARD ve CHAT yasalarını tartışmaya açmıştır. Çin ise 15 Temmuz 2026 tarihinde yürürlüğe giren yeni düzenlemesiyle, intiharı teşvik eden robotları yasaklamış ve kriz anlarında sohbetin bir insana devredilmesini zorunlu kılmıştır. Rapor, giderek artan bu düzenleme çabalarına rağmen hukuki altyapının hızla gelişen bu teknolojiye yetişip yetişemeyeceği ve düzenlemelerin inovasyonun gerisinde kalıp kalmayacağı sorusunun önemini koruduğunu vurgulamaktadır.

Sonuç olarak, **YZ** arkadaşlarının kullanıcı sayısındaki hızlı artış ile bu uygulamaların doğurduğu psikolojik manipülasyon, çocukların korunması, veri gizliliği ve sosyal eşitsizlik riskleri arasındaki derin dengesizlik, AB ve küresel ölçekteki düzenleyici otoriteler bakımından öncelikli bir gündem maddesi hâline gelmiştir.

Türk hukuku bakımından da Kişisel Verilerin Korunması Kanunu ve çocukların korunmasına ilişkin mevzuat çerçevesinde yaşanabilecek mevzuat çerçevesinde yaşanabilecek ihlallere karşı proaktif bir hukuki değerlendirme yapılması önem taşımaktadır.

Detaylı bilgi için:
https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2026/789299/EPRS_BRI(2026)789299_EN.pdf



AGENTİK YAPAY ZEKÂ SİSTEMLERİ İÇİN MODEL YÖNETİŞİM ÇERÇEVESİ

Av. Elifsu ÇOBAN

Yapay zekâ (“**YZ**”) sistemlerinin geleneksel üretken modellerden otonom ajanlara (*agentic AI)* doğru evrilmesi, yönetişim bakımından da yeni yaklaşımları gerekli kılmıştır. Agentik sistemler; belirli bir çevre içerisinde otonom olarak algılama, karar alma ve eylemde bulunma kabiliyetine sahip, çoğunlukla sürekli bir beşerî yönlendirmeye ihtiyaç duymaksızın çok aşamalı görevleri yerine getirebilen **YZ** sistemleridir. Örneğin, geleneksel bir sistem kullanıcıya yalnızca uçak bileti fiyatlarını listelerken, bir **YZ** ajanı bütçeye uygun bileti bulabilir, koltuk seçimini yapabilir ve ödeme işlemini insan müdahalesi olmaksızın gerçekleştirebilir.

1. Ajanın Mimari Anatomisi: Güvenli Çalışmayı Sağlayan 8 Temel Bileşen

Bir ajanın güvenli ve hesap verebilir biçimde faaliyet göstermesi, birbiriyle entegre sekiz temel bileşenin doğru yapılandırılmasına dayanmaktadır. Sistemin “*beyni*” olarak işlev gören Model (SLM, LLM veya MLLM), temel muhakeme ve planlama motoru görevini üstlenmektedir. Bu motorun işlevsel rolü ve operasyonel sınırları, doğal dil temelli yönergelerden oluşan Talimatlar ile belirlenirken, bilgilere erişim ve bu bilgilerin saklanması Bellek unsuru aracılığıyla sağlanmaktadır. Ajanın karmaşık hedefleri yönetilebilir adımlara bölme yetisi ise Planlama ve Muhakeme katmanında ortaya çıkmaktadır. İcra kapasitesini, dış sistemlerle etkileşimi sağlayan Araçlar (*Tools)* ile iletişim standartlarını belirleyen Protokoller oluşturmaktadır. Son olarak, otonomiyi düzenleyen Kontroller ile her eylemi kayıt altına alan Günlük Kaydı ve İzleme (*Logging and Monitoring*) mekanizmaları, sistemin güvenliğinin ve hukuki açıdan hesap verebilirliğinin sağlanması bakımından önem taşımaktadır.

2. Uygulama, Teknik Kontroller ve Test Süreçleri

YZ ajanlarının dinamik yapısı, geleneksel ve statik yazılım test yöntemlerinin tek başına yeterli olmayabileceğini göstermektedir.

Bu doğrultuda kuruluşların, ajanları kullanıma sunmadan önce uygulama doğruluğu, politika uyumu ve araç kullanımı gibi farklı boyutlarda kapsamlı testlere tabi tutması gerekmektedir. Bu "yeni nesil testler", ajanın yalnızca teknik başarısını değil, aynı zamanda kurumsal değerler ve belirlenen politikalarla uyumunu da değerlendirmektedir.

Ajanların çevreleriyle etkileşiminin dinamik olması ve tüm risklerin tasarım aşamasında öngörülememesi nedeniyle "*Kademeli Yayılım*" (Gradual Rollout) stratejisinin izlenmesi önerilmektedir. Kademeli geçişin amacı, ajanın gerçek dünya verileri ve kullanım koşulları karşısındaki performansını izlemek, sorunları tespit etmek ve öngörülemeyen sistem hatalarını yönetmektir. Ayrıca bu süreç, hukukçuların kusur ve sorumluluğun tespiti ile hesap verebilirlik mekanizmalarını daha öngörülebilir ve somut kanıtlara dayalı şekilde değerlendirmesine katkı sağlayabilir.

3. Yönetişimin Son Adımı: Kullanıcı Sorumluluğu ve Yetkinliği

Teknik kontrollerin başarısı, sistemin son halkası olan kullanıcının yetkinliği ile tamamlanmaktadır. Ajan sistemlerin güvenilir bir şekilde kullanıma sunulması yalnızca geliştiricilerin değil, aynı zamanda son kullanıcıların da sorumluluğunu gerektirmektedir. Kuruluşların; kullanıcıları ajanların yetki sınırları, veri erişim kapsamları ve olası hataları (halüsinasyonlar gibi) konusunda bilgilendirmesi ve eğitmesi önem taşımaktadır. Özellikle "*otomasyon önyargısı*" nedeniyle denetim mekanizmalarının işlevsizleşmesini önlemek için kullanıcıların eleştirel değerlendirme ve gözetim işlevini sürdürmesi gerekmektedir. Nitekim bu beşerî denetimin yalnızca biçimsel bir prosedür olarak kalmaması, gelişmekte olan hukuki düzenlemeler bakımından da önem taşımaktadır. Etkin insan denetiminin sağlanması, olası zararlar bakımından sorumluluğun belirsizleşmesi riskinin azaltılmasına katkı sağlayacaktır.

Detaylı bilgi için:

https://www.imda.gov.sg/-/media/imda/files/about/emerging-tech-and-research/artificial-intelligence/mgf-for-agentic-ai.pdf

https://arxiv.org/abs/2604.06148

IMDA. Factsheet - Model AI Governance Framework for Agentic AI. Singapur: Infocomm Media Development Authority, 2026.

Kurtz, Andrew ve Klaudia Krawiecka. "Who Governs the Machine? A Machine Identity Governance Taxonomy (MIGT) for AI Systems Operating Across Enterprise and Geopolitic." arXiv preprint, 8 Nisan 2026.



ABD'DEN YAPAY ZEKÂ ADIMI: İNOVASYON VE GÜVENLİK KARARNAMESİ

Av. Eren Karaca

Bir teknolojiyi düzenlemek ile ona alan açmak arasındaki tercih, hukuk politikasının en eski sorularından biridir. Yapay zekâ ("**YZ**") söz konusu olduğunda bu soru daha da keskinleşmektedir; zira ortada henüz sınırları netleşmemiş bir teknoloji, belirsizliği yönetmekte zorlanan kurumlar ve birbirine rakip ulusal çıkarlar vardır.

Amerika Birleşik Devletleri ("**ABD**") Başkanı Donald J. Trump'ın 2 Haziran 2026 tarihinde imzaladığı ve 14409 sayılı Başkanlık Kararnamesi ("**BK**") olarak kayıtlara geçen düzenleme, bu tercihte taraf tutmaktadır. Zorunlu lisanslama ve ön izin mekanizmaları yerine gönüllü iş birliği; bağlayıcı uyum yükümlülükleri yerine sektörün öz denetimi esas alınmaktadır. Hukuk literatüründe *"yumuşak hukuk"* (soft law) olarak kavramsallaştırılan bu yönetişim modelinin **YZ** alanındaki en kapsamlı yürütme düzenlemelerinden biriyle benimsenmiş olması, **BK**'nin salt bir politika belgesi olmanın ötesinde incelenmesini gerekli kılmaktadır.

BK'nin operasyonel adımları incelendiğinde, siber savunmanın oldukça sıkı bir takvime bağlandığı dikkat çekmektedir. **BK**, öncelikle Ulusal Güvenlik Sistemleri ile Savaş Bakanlığı bilgi sistemlerinin siber savunmasına otuz gün içinde öncelik verilmesini emretmektedir. Bu sürece paralel olarak, sivil federal devlet bilgi sistemlerini korumak adına da Siber Güvenlik ve Altyapı Güvenliği Ajansı ("**CISA**") koordinasyonunda bağlayıcı yönergeler devreye alınacaktır.

BK'deki bir diğer önemli hamle ise Hazine Bakanlığı, Ulusal Güvenlik Ajansı ("**NSA**") ve **CISA** ortaklığında kurulacak **YZ** siber güvenlik takas odası"dır. Yazılım açıklarını tespit edip yama süreçlerini yönetecek olan bu yapı, doğrudan bir yetki devri içermemekte; aksine bilgi paylaşımına dayalı esnek bir ağ olarak tasarlanmaktadır. Ne var ki, tamamen gönüllülüğe dayanan bu modelin uzun vadede riskleri yönetmekte ne kadar işlevsel kalacağı ciddi bir tartışma konusudur.

Teknoloji politikası açısından **BK**'nin en özgün yanı, ulusal güvenlik için kritik eşiği aşan ve "sınır modelleri" (frontier models) olarak tanımlanan sistemlere yönelik yaklaşımıdır. Geliştiricilere, modellerini diğer güvenilir ortaklara açmadan en fazla otuz gün önce bu modelleri devletin siber güvenlik incelemesine gönüllü olarak sunma imkânı tanınmaktadır. Sürecin tamamen ihtiyari bırakılması, düzenleyici yükü hafifletme amacı taşısa da piyasaya sürüm öncesi denetimi fiilen zayıflatma riskini barındırmaktadır. Katılımı teşvik etmek için öne sürülen "*karşılıklı güven inşası*" argümanının, zorlayıcı hukuki yaptırımların yokluğunda somut bir karşılık bulması oldukça güç görünmektedir.

Bununla birlikte, **BK**'nin yaptırım boyutunda tablo tamamen değişmektedir. **BK**, Başsavcılığa; bilgisayar sistemlerine yetkisiz erişim veya veri ihlali gibi suçlarda **YZ** araçlarını kullananlara karşı mevcut federal ceza mevzuatının uygulanmasına öncelik verilmesi talimatını vermektedir. Geliştiricilere tanınan esnek hareket alanı ile kötü niyetli aktörlere yönelik bu tavizsiz tutum arasındaki zıtlık, **BK**'nin iç tutarlılığı bakımından dikkatle ele alınmalıdır.

Tüm bu hususlar, gönüllü uyumun bir yönetişim aracı olarak tek başına yeterli olup olmadığı sorusunu gündeme taşımaktadır. Tarihsel tecrübeler bu konuda ihtiyatlı olmayı gerektirmektedir. Zira sektördeki öz denetimin işe yaradığı dönemler, genellikle güçlü bir yasal düzenleme tehdidinin gölgesinde veya henüz büyük bir kamu zararı yaşanmadan önceki zaman aralıklarıdır. Kritik altyapılarda yaşanabilecek olası ilk büyük **YZ** kaynaklı güvenlik ihlali, bu gönüllülük çerçevesinin siyasi ve hukuki baskılara ne kadar dayanabileceğini test edecektir.

Daha geniş bir perspektiften bakıldığında **BK**, yalnızca **ABD** iç hukukunun değil, küresel **YZ** yönetişiminin de önemli bir parçasıdır. Avrupa Birliği'nin ("**AB**") bağlayıcı risk sınıflandırmasını ve Çin'in merkezi denetim modelini benimsediği bir ortamda, **ABD**'nin seçtiği bu esnek yol, küresel ölçekte net bir pozisyon alışını ifade etmektedir. Fakat bu tercih, "*düzenleyici arbitraj*" risklerini de beraberinde getirmektedir. Sonuç olarak **BK**, inovasyon ile güvenlik arasındaki dengeyi zorlayıcı mekanizmalara değil, kurumsal iyi niyete ve sektörün sağduyusuna emanet etmektedir. Bu yaklaşımın sınırlarının nerede ve nasıl çizileceği, önümüzdeki dönemin teknoloji hukuku gündemini doğrudan şekillendirecektir.

Detaylı bilgi için:
https://www.whitehouse.gov/presidential-actions/2026/06/promoting-advanced-artificial-intelligence-innovation-and-security/



YAPAY ZEKÂ AJANLARINDA HUKUKI SORUMLULUK: SİNGAPUR IMDA RAPORU

Av. Mehveş SELAMOĞLU

Singapur Bilgi-İletişim Medya Geliştirme Kurumu (*"Infocomm Media Development Authority of Singapore"*-**"IMDA"**) tarafından Mayıs 2026 tarihinde yayımlanan *"Legal Responsibility for AI Agents"* başlıklı tartışma tebliği, yapay zekâ **("YZ")** ajanlarının otonom hareket etme, araç/arayüz kullanma ve üçüncü kişilerle etkileşime girme kabiliyetine sahip yapay zeka ajanlarının yol açtığı zararlara ilişkin hukuki sorumluluk rejimlerini ve kusur/sorumluluk atfı esaslarını incelemektedir. Bu tartışma tebliği, **IMDA** öncülüğünde kurulan ve kamu, akademi ile özel sektör temsilcilerini bir araya getiren 20'nin üzerinde üyeden oluşan bir çalışma grubunda yer alan görüşleri içermektedir.

Tartışma metninde, yapay zekâ ekosisteminde yer alan çok sayıda aktör nedeniyle sorumluluğun tespit edilmesinin güçleştiği belirtilmiş olup, söz konusu aktörler; model geliştiricileri, araç sağlayıcıları, platform sağlayıcıları, sistem sağlayıcıları, dağıtıcılar (uygulayıcılar), son kullanıcılar ve üçüncü taraflardır. Bu çok katmanlı yapı, zararın doğduğu noktada kusurun tek bir aktöre atfedilmesini zorlaştırmakta ve sorumluluğun paylaştırılması sorununu gündeme getirmektedir.

Ayrıca söz konusu tartışma tebliğinde, taraflar arasındaki risk dağılımının sözleşmesel mekanizmalarla düzenlenebileceği belirtilmekle birlikte, sözleşme hukukunun nispiliği ilkesi gereği üçüncü kişilere karşı doğrudan hüküm doğuramaması temel bir eksiklik olarak vurgulanmış; haksız fiil sorumluluğu yönünden ise **YZ** ajanlarının öngörülemez nitelikteki eylemlerinin uygun illiyet bağı ve öngörülebilirlik unsurlarının teşekkülünü zorlaştırması, ayrıca sistemlerin teknik karmaşıklığı sebebiyle illiyet zincirindeki kırılmalar ile zarardan sorumlu aktörün tespitinde ciddi ispat güçlükleri doğacağı değerlendirilmiştir.

Çalışma grubu, **YZ** ajanlarından kaynaklanan birçok hukuki sorunun mevcut içtihat hukuku kuralları çerçevesinde çözülebileceği görüşündedir.

Her ne kadar bu sistemler mevcut hukuk kurallarının uygulanmasını karmaşıklaştırsa da mevcut hukukun geçmişte teknolojik gelişmelere uyum sağladığı ve somut olaylar üzerinden gelişmeye devam edeceği değerlendirilmektedir. Bununla birlikte, ajan tabanlı **YZ** sistemlerinin çok aktörlü ve karmaşık yapısı, sorumluluğun ve nedensellik bağının tespitini güçleştirmektedir. Bu durum, zarar gören kişilerin taleplerini ispat etmesini zorlaştırarak zaman ve maliyet açısından önemli yükler doğurmaktadır.

Ayrıca, gerekli tüm önlemlerin alınmasına rağmen **YZ** ajanlarının öngörülemeyen şekillerde zarara yol açabilmesi, mevcut sorumluluk rejimlerinin yeterliliği konusunda da çeşitli soru işaretleri yaratmaktadır.

Detaylı bilgi için:
https://www.imda.gov.sg/-/media/imda/files/about/emerging-tech-and-research/artificial-intelligence/agents-legal-responsibility.pdf



YAPAY ZEKÂ ARAÇLARININ DELİL VE TANIĞA DÖNÜŞME RISKLERI ÜZERINE BİR DEĞERLENDIRME

Av. Onurcan GÖKÇEN

8 Haziran 2026 tarihinde Reuters'ta yayımlanan bir makalede (“**Makale**”), Amerika Birleşik Devletleri (“**ABD**”) mahkemelerinin yapay zekâ (“**YZ**”) araçlarına ilişkin son dönemde verdiği kararlar değerlendirilmiştir. Makale’ye göre her gün milyonlarca kişi, verilerinin nereye gittiğini ya da kimlerin erişebileceğini düşünmeden ChatGPT, Claude ve benzeri **YZ** asistanlarına soru sormakta ve talimat vermektedir. Ancak bu araçlara girilen komutlar ve sorular, belirli koşullar altında davalarda delil olarak talep edilebilmekte, kolluk makamlarının incelemesine konu olabilmekte ve hatta avukat-müvekkil gizliliği gibi hukuki korumaları etkileyebilmektedir.

Makale’ye göre kamuya açık **YZ** araçlarının kullanımında dikkatli olunması gerektiğine işaret eden dört karar öne çıkmaktadır. Bunlardan ilki olan United States v. Heppner davasında New York Güney Bölge Mahkemesi, kamuya açık bir YZ sohbet botu kullanılarak oluşturulan belgelerin avukat-müvekkil gizliliği ayrıcalığı veya tarafların davaya hazırlık amacıyla ürettiği belgelere tanınan koruma (iş ürünü doktrini) kapsamında korunamayacağına hükmetmiştir.

Mahkeme, söz konusu bilgilerin bir avukata iletilmemiş olmasını, üçüncü taraf bir platformla paylaşılması nedeniyle gizlilik niteliğini kaybetmesini ve hukuki danışmanlık alma amacıyla paylaşılmamış olmasını kararına gerekçe göstermiştir.

Ancak **ABD** mahkemelerinin bu konudaki yaklaşımı tamamen yeknesak değildir. Heppner kararından yalnızca bir hafta önce görülen Warner v. Gilbarco davasında davalı taraf, iş yerinde ayrımcılık iddiasıyla açılan davayı avukatsız yürüten (pro se) davacının ChatGPT ile olan yazışmalarını mahkemeye sunmaya zorlanmasını talep etmiştir. Michigan Doğu Bölge Mahkemesi bu talebi reddetmiş ve davacının YZ desteğiyle hazırladığı çalışmanın iş ürünü doktrini kapsamında korunduğuna

hükmetmiştir. Mahkeme, ChatGPT ve benzeri **YZ** sistemlerinin birer kişi değil yalnızca birer araç olduğunu; bu korumanın ortadan kalkması için bilginin davadaki karşı tarafa açıklanması veya karşı tarafın eline geçmesinin muhtemel olması gerektiğini belirtmiştir.

Benzer şekilde Mart 2026'da Colorado'da görev yapan bir federal hâkim de Morgan v. V2X, Inc. davasında Heppner kararındaki yaklaşımı benimsememiş; **YZ** kullanımının tüm gizlilik beklentilerini ortadan kaldırmadığını veya hukuki korumalardan kendiliğinden feragat edildiği sonucunu doğurmadığını belirterek pro se davacının iş ürünü korumasından yararlanabileceğine hükmetmiştir. Bu kararlar, **YZ** kullanımına ilişkin hukuki korumanın kapsamı konusunda **ABD** yargısında henüz tam bir görüş birliği bulunmadığını ortaya koymaktadır.

Bu dört karardan sonuncusu, kurumsal uyuşmazlıklarda **YZ** ile yapılan yazışmaların çok daha ciddi sonuçlar doğurabildiğini göstermektedir. Nitekim Delaware Şansölyelik Mahkemesi'nin Fortis Advisors, LLC v. Krafton, Inc. kararında, bir şirket yöneticisinin ChatGPT ile yaptığı görüşmeler davanın en önemli delilleri arasında yer almıştır. Mahkeme, yöneticinin satın alınan şirket üzerindeki kontrolü artırmak ve sözleşmeden kaynaklanan önemli bir ödeme yükümlülüğünden kaçınmak amacıyla ChatGPT'den stratejik öneriler aldığını tespit etmiş; bu yazışmaları yöneticinin gerçek niyetini ortaya koyan deliller olarak değerlendirerek şirketin savunmalarının önemli bir kısmını reddetmiştir. **YZ** araçlarının doğurduğu riskler yalnızca özel hukuk uyuşmazlıklarıyla sınırlı değildir. **Makale**'de aktarıldığı üzere **ABD**'de kolluk kuvvetleri ve savcılık makamları da belirli koşullar altında **YZ** platformlarında tutulan kullanıcı verilerine erişim talebinde bulunabilmektedir. Nitekim 2025 yılında **ABD** İç Güvenlik Bakanlığı'nın bir soruşturma kapsamında bir kullanıcının ChatGPT hesabına ilişkin bilgi ve kayıtların açıklanması için mahkeme kararı aldığı belirtilmiştir. Bunun yanında bazı eyalet makamları da bu platformları yakından incelemeye başlamıştır. Örneğin Florida Başsavcılığı, ChatGPT'nin bir saldırının planlanmasına katkı sağladığı iddiasıyla OpenAI ve yöneticisi hakkında dava açmıştır. Bu gelişmeler, platformlarda tutulan hesap bilgilerinin, kullanıcı komutlarının ve sohbet kayıtlarının belirli koşullar altında adli makamların incelemesine konu olabileceğini göstermektedir.

YZ destekli toplantı kaydı ve transkripsiyon araçları da benzer riskler doğurmaktadır. Bu araçlar toplantıları otomatik olarak metne dönüştürerek aranabilir ve kalıcı kayıtlar oluşturmakta; böylece normal şartlarda yazılı hale getirilmeyecek pek çok açıklama ileride delil toplama süreçlerinin konusu olabilmektedir. Ayrıca kayıtların katılımcılarla otomatik paylaşılması veya ifadelerin yanlış kişilere atfedilmesi gizlilik ve

veri güvenliği bakımından ek riskler yaratmaktadır. Bazı **ABD** eyaletlerinde tüm katılımcıların rızasının aranması da dikkate alındığında, kurumların bu araçların kullanımına ilişkin açık kurallar belirlemesi önem taşımaktadır.

Makale'de, kurumların bu riskleri azaltmak için bazı temel önlemler alması gerektiği vurgulanmıştır. Bunlar arasında; kamuya açık platformlara hassas veya ayrıcalıklı bilgilerin girilmemesi, güçlü veri koruma taahhütleri sunan kurumsal çözümlerin tercih edilmesi, hukuki hazırlıkta kullanılan araçların avukat yönlendirmesiyle ve kayıt altına alınarak kullanılması, çalışanların düzenli olarak bilgilendirilmesi, transkripsiyon araçları için açık kurallar belirlenmesi ve kullanılan araçlar ile aktarılan verilerin periyodik olarak gözden geçirilmesi yer almaktadır.

Sonuç olarak son dönemdeki kararlar ve soruşturmalar, **YZ** sistemlerine girilen bilgilerin her zaman özel ve erişilemez kabul edilemeyeceğini göstermektedir. Bu kayıtlar, somut olayın özelliklerine göre hukuki korumadan yararlanabilmekte ya da yargılama ve soruşturmalarda delil olarak kullanılabilmektedir. Bu nedenle kurumların ve çalışanların, **YZ** araçlarına girilen bilgilerin ileride üçüncü kişilerce incelenebileceğini göz önünde bulundurarak hareket etmeleri ve etkili yönetim mekanizmaları oluşturmaları önem taşımaktadır.

Detaylı bilgi için:
https://www.reuters.com/legal/legalindustry/when-your-ai-tool-becomes-witness-ai-tools-privilege-waiver-hidden-risks--pracin-2026-06-08/



AVUKATLAR, YAPAY ZEKÂ "İKİZLERİYLE" TANIŞIYOR: VORYS ÖRNEĞİ

Av. Ayşenur TOSUN

Amerika Birleşik Devletleri ("**ABD**") merkezli Vorys, Sater, Seymour and Pease ("**Vorys**") Hukuk Bürosu, Stanford Hukuk Fakültesi bünyesindeki Legal Innovation through Frontier Technology Lab ("**LIFTLab**") ile yürüttüğü iş birliği kapsamında, ortaklarının mesleki yaklaşımını ve düşünce tarzını yansıtan yapay zekâ ("**YZ**") destekli dijital kişilikler ("**YZ İkizleri**") geliştirdi. 375 avukatlı büro, sınırlı gruplarla yapılan test sürecinin ardından bu uygulamayı firma çapında yaygınlaştırma çalışmalarını sürdürmektedir.

YZ İkizleri; ilgili ortakla yapılan saatler süren görüşmeler sonucunda, avukatın hukuk pratiğine yaklaşımı, mesleki değerleri ve deneyimlerine dayanılarak oluşturulmaktadır. Söz konusu kişilikler, ortakların geçmiş çalışma ürünleri üzerinde eğitilmemekte; bunun yerine bireysel düşünme biçimlerini yansıtacak şekilde tasarlanmaktadır. **Vorys**'in Yazılım, Veri ve İnovasyon Kıdemli Direktörü Nate Jedinak, bu yapıyı kişinin beyninin düşük çözünürlüklü bir haritasına benzetmiş; söz konusu kişiliklerin hem işlerini geliştirmek isteyen kıdemsiz avukatlarca hem de ortakların kendi fikirlerini sınamak amacıyla kullanıldığını belirtmiştir.

Söz konusu bağlamda konuya ilişkin değerlendirmelerin farklılık gösterdiği görülmektedir. Berkeley Hukuk ve Teknoloji Merkezi Direktörü Wayne Stacy, kişiselleştirilmiş **YZ** kişiliklerini yenilikçi bulduğunu ancak bunların hukuk pratiğini köklü biçimde değiştirmeyeceğini; belirli bir görevin gerektirdiği yetkinlikler etrafında **YZ** iş akışları kurulmasının daha etkili bir yaklaşım olduğunu, aksi hâlde bu uygulamanın belirli bir avukatın kişisel yaklaşımını gereğinden fazla öne çıkarabileceğini ifade etmiştir.

Buna karşılık **Vorys** ortağı Scott Powell, tekil avukatların bilgi birikimine dayanan kişiselleştirilmiş modellerin genel nitelikli bir uzman modeline kıyasla daha nüanslı ve isabetli sonuçlar verdiğini; bu yöntemin avukatların güvendikleri bir meslektaşına danışma pratiğini daha

gerçekçi biçimde yansıttığını belirtmiştir. Test sürecinde, bir **Vorys** avukatı **ABD** Eyalet Yüksek Mahkemesi'ne sunulacak bir amicus curiae dilekçesindeki hukuki gerekçeleri güçlendirmek amacıyla üç farklı **YZ İkizi'**nin görüşünden yararlanmış; bir fikrî mülkiyet avukatı ise bir patentin sorunlu bir bölümünü derinlemesine incelemek için bu araçtan destek almıştır. Birleşme ve devralma ortağı Bruce Paige, daha önce küçük ölçekli işlemlerde zaman ve maliyet açısından mümkün olmayan bir uygulama olan, dava dosyalarını olası uyuşmazlık riskleri yönünden **YZ İkizleri'**yle sınama yöntemini kullandığını aktarmıştır. Firma yönetimi, bu araçların avukatların yerini almadığını ve halüsinasyon riski taşıyan diğer tüm **YZ** uygulamalarında olduğu gibi üretilen sonuçların insan denetiminden geçirilmesinin zorunlu olduğunu vurgulamaktadır.

Vorys'in yanı sıra Cleary Gottlieb Steen & Hamilton, Paul, Weiss, Rifkind, Wharton & Garrison ve Davis Wright Tremaine gibi hukuk büroları ile Aderant ve Harvey gibi hukuk teknolojisi şirketleri de **LIFTLab**'ın kurucu danışmanları arasında bulunuyor. Eylül ayında resmî olarak kurulan **LIFTLab**, Stanford'un hukuk enformatiği merkezi CodeX bünyesinde Megan Ma ve Julian Nyarko tarafından yürütülen çalışmaların kurumsallaşmış hâlidir. Laboratuvarın bir diğer projesi, stajyer avukatlara gerçek bir müzakere masasına veya tanık ifadesine katılmadan önce simülasyon yoluyla beceri geliştirme imkânı sunmayı amaçlamakta olup, Dechert hukuk bürosu bu simülasyonu geçtiğimiz yıl stajyerleriyle pilot olarak uygulamıştır.

Büyük ölçekli hukuk büroları **YZ** teknolojilerini yoğun biçimde test etmekte; ancak bu teknolojinin avukat eğitimi ve ortaklık modeli üzerindeki etkisine dair henüz net bir öngörüde bulunulamamaktadır. Sektör temsilcilerinin ortak kanaati ise bu alanda geri kalmanın daha büyük bir risk oluşturduğu yönündedir; Kirkland & Ellis de kendi iç verilerinden beslenen özel bir **YZ** teknolojisi geliştirmek üzere 500 milyon **ABD** doları yatırım yapacağını duyurmuştur. Ma'ya göre hukuk mesleği, muhasebecilik sektörünün yazılımlaşma sürecinde yaşadığı dönüşüme benzer bir süreçten geçmekte olup bu süreç insan uzmanlığının asıl olarak hangi noktalarda gerekli olduğunu daha görünür kılacaktır.

Detaylı bilgi için:
https://www.reuters.com/legal/litigation/lawyers-meet-your-ai-twin-2026-05-29/



05 Mayıs 2026

İstanbul Barosu, Bilişim Hukuku Komisyonu, Yapay Zekâ Çalışma Grubumuz tarafından hazırlanan Yapay Zekâ Çağında Hukuk Bültenimizin Şubat 2026 sayısı İstanbulBarosu internet sitesinde yayımlandı.

Bültene erişim için:

https://istanbulbarosu.org.tr/yayinlar/2026-subat-ayi-bulteni

06 Mayıs 2026

İstanbul Barosu, Bilişim Hukuku Komisyonu, Yapay Zekâ Çalışma Grubumuz tarafından hazırlanan "YAPAY ZEKÂ ARAÇLARININ GÖZETİM (SURVEILLANCE) AMAÇLI KULLANIMI VE MAHREMİYET HAKKININ İHLALİ" İstanbul Barosu internet sitesinde yayımlandı.

Blog yazısına erişim için:

https://istanbulbarosu.org.tr/yayinlar/yapay-zeka-yonetisiminde-abd-ab-ve-cin-modelleri

02 Haziran 2026

İstanbul Barosu, Bilişim Hukuku Komisyonu, Yapay Zekâ Çalışma Grubumuz tarafından hazırlanan "YAPAY ZEKA DAVALARI SERİSİ No.1" İstanbul Barosu internet sitesinde yayımlandı.

Blog yazısına erişim için:

https://istanbulbarosu.org.tr/yayinlar/yapay-zeka-davalari-serisi-no1

12 Haziran 2026

İstanbul Barosu, Bilişim Hukuku Komisyonu, Yapay Zekâ Çalışma Grubumuz tarafından hazırlanan Yapay Zekâ Çağında Hukuk Bültenimizin Mart 2026 sayısı İstanbul Barosu internet sitesinde yayımlandı.

Bloga erişim için:

https://istanbulbarosu.org.tr/yayinlar/2026-mart-ayi-bulteni

BİLİŞİM HUKUKU KOMİSYONU



YAPAY ZEKÂ ÇALIŞMA GRUBU

HAZIRLAYAN BÜLTEN EKİBİ

Av. Necati Alp ÇELEBİ
Av. Berke Celil AKTAŞ
Av. Berna İNCİ
Av. Perin Selin BIYIKLIOĞLU ÖZKAZANÇ

BÜLTEN EDİTÖR EKİBİ

Av. Nazlı ÖZKUL
Av. Elif TANYERİ
Av. İlayda KARAASLAN
Av. Senem DOĞANOĞLU
Av. Ömer Ahmet YÜCEL
Av. Ahmet Emin ÜTNİ